

Kiszelovics és Társa Településtervező Kft.

5000 Szolnok, Karczag L. út 11. I/11.
Iroda: 5000 Szolnok, Szántó krt. 52. II/5
Tel/fax: 56/343-279

Sz.:3 /2017.

JÁSZIVÁNY KÖZSÉG

HELYI ÉRTÉKVÉDELMI VIZSGÁLAT

Szolnok, 2017. június hó

ALÁÍRÓLAP

Jászivány község helyi értékvédelmi vizsgálatához

Készítette:

.....
Kiszelovics Ildikó
Településmérnök, városépítési,
városgazdasági szakmérnök
TT-1-16-0238/2005

TARTALOMJEGYZÉK

- Bevezetés
- Jászivány természeti elhelyezkedése
- Jászivány története
- Településszerkezet, településszerkezeti fejlődés
- Településképi, építészeti értékek
- Művi értékek: - országosan védett
 - helyi védett és védelemre tervezett
- Természeti értékek: - országosan védett
 - helyi védett és védelemre tervezett
- Helyi értékek típusai
- Értékek jegyzéke (kataszterben rögzítve)

Bevezetés

A helyi védelem kiterjedhet emberi tevékenység során létrehozott (művi), illetve az emberi tevékenység során hasznosított (természeti) elemekre, amelyek történelmi, kultúrtörténeti vagy esztétikai szempontból a helyi közösség számára jelentőssé váltak, ugyanakkor nem állnak sem műemlékvédelmi, sem természetvédelmi oltalom alatt.

Ezek a fent nevezett értékes, helyi elemek országszerte nagyobb mértékben válnak a településfejlesztés és az intenzív gazdálkodás eszközévé, – egyéb esetekben a nemtörődömség – áldozataivá.

Számbavételük, leírásuk és megőrzésükre vonatkozó javaslatok kidolgozása csökkenti veszélyeztetettségüket, hozzájárulhat pusztulásuk megelőzéséhez.

A helyi értékvédelmi vizsgálati munkarész a helyi védelem alá helyezésről szóló önkormányzati rendelet szakmai megalapozására szolgál.

A tervezett helyi védelmek biztosítása az önkormányzat mindenkorai lehetőségének (anyagi, helyi joggyakorlási, stb.) függvénye.

Jelen, helyi értékvédelmi vizsgálat a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 496/2016 (XII.28.) Korm. rendelet alapján készült.

Jászivány természeti elhelyezkedése

Jászivány település a Hevesi sík nevű kistáj területén fekszik.

A kistáj 86 és 202 m közötti tszf -i magasságú, lényegében a Laskó- és az Eger - patak hordalékkúp - síksága.

Mérsékelt meleg - száraz éghajlattal jellemezhető terület, különösen a D -i részekén.

A csapadék évi összege 560 - 580 mm, de D -en csak 540 - 550 mm.

A tetemes kiterjedésű tájnak alig van vízfolyása.

Az erdőgazdasági hasznosítású területeket fiatal- és középkorú lág- és keménylombos erdők, jelentéktelen foltokban fenyvesek borítják.

A talajtakaró tarkaságát jellemzi, hogy összesen 9 féle talajtípus alakult ki, további négynek a kiterjedése jelentéktelen (< 1%). A talajok zöme löszös anyagokon képződött.

A község teljes közigazgatási területe: 3950 ha, ebből külterület: 3897 ha, belterület: 53 ha. Külterületen jelentősen számontartott lakóterület nem található.

A település igazgatási területének szomszédai:

- Északon:	Heves (Heves megye)
- Északnyugaton:	Jásszentandrás
- Nyugaton:	Jászapáti
- Délen:	Jászkisér
- Keleten:	Pély (Heves megye)

Elhelyezkedése térkép

forrás: [www. googlemaps.hu](http://www.googlemaps.hu)

Jászivány története

Régészeti lelőhelyekben nem bővelkedik, eddig csupán szarmata és római kori leletek kerültek elő a környékről. A település első említésre 1466 -ból való, Ivány néven.

A falu valószínűleg az 1680 -as tatár betöréskor pusztul el végleg, s ezt követően nem telepedik újjá. 1714 -ben, 1717 -ben, 1726 -ban és 1729 -ben az egri káptalan egy-egy évre bérbe adja a pusztát az apátiaknak.

Apáti jó ideig csak szántónak, kaszálónak használta a területet, majd a XVIII. század végén megkezdte benépesítését. Népessége lényegében Jászapátiból települt ki.

1950 -ben vált önálló településsé, de hosszú ideig mégsem lehetett valóságos falunak tekinteni, mivel lakossága a határban szétszórt tanyákon lakott.

A falu központja az ún. telek nevű határrészen alakult ki, ahol korábban is állott Heves - Ivány község, s mivel ekkor már a Jászsághoz tartozik, ezért a Jászivány nevet kapja. Később Jászapáti társközségévé vált, 1991. január 1-jén kapta vissza ismét önállóságát.

A település utcaszerkezete szabályos alaprajzú, mérnökiileg tervezett településre enged következtetni. Néprajzi jellegzetességeiben Jászapátihoz hasonlít, minthogy lakói onnan

települtek. Csupán abban tér el, hogy a tanyás település, a laza szerkezetű községmag nem teremt zárt közösségeket, s más életformát eredményez. Építkezését tornác nélküli házak jellemezték.

Településszerkezeti fejlődés

A község településszerkezetét befolyásoló elemek: a meglévő és tervezett közúthálózat, a meglévő és tervezett vízfolyások, valamint a meglévő és tervezett hálózati szerepű közművezetékek.

Jászivány közigazgatási területét vasútvonal nem érinti, szerkezetét nem befolyásolja.

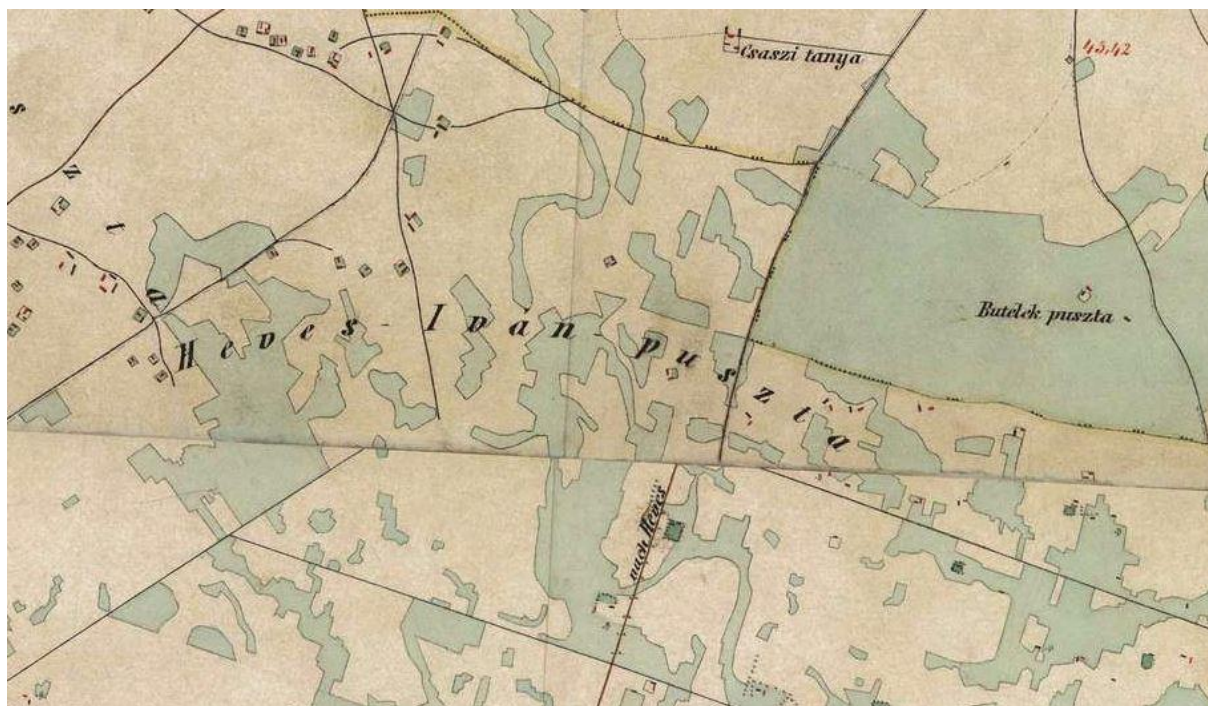
- *Közút:* meghatározó a 32132. jelű országos mellékút nyomvonala a település NY – i. területén, a Heves megyei Heves város és Jászkisér összekötésére tervezett országos mellékút nyomvonala a községen átvezetve É – D - i. irányban, valamint a község közigazgatási területének Ny – i. szélét érintő tervezett M 8 jelű autópálya nyomvonala.
- *Vízfolyás:* jelentősebb meglévő belvízelvezető-, öntözőcsatornák a közigazgatási terület több pontján, valamint a tervezett Jászági Főcsatorna nyomvonala Dny – Ék – i. irányban.
- *Térségi jelentőségű közművezetékek:* a Heves felől Jászapáti felé húzódó villamos gerincvezeték nyomvonala Ény – Dny –i. irányban, valamint a tervezett nagyközép - nyomású földgáz szállítóvezeték Jászkisér felől D – É –i. irányba, a település belterületéig.

A település utcaszerkezete mérnökiileg tervezett, szabályos alaprajzú, a községmag kiteresedett, laza szerkezetű.

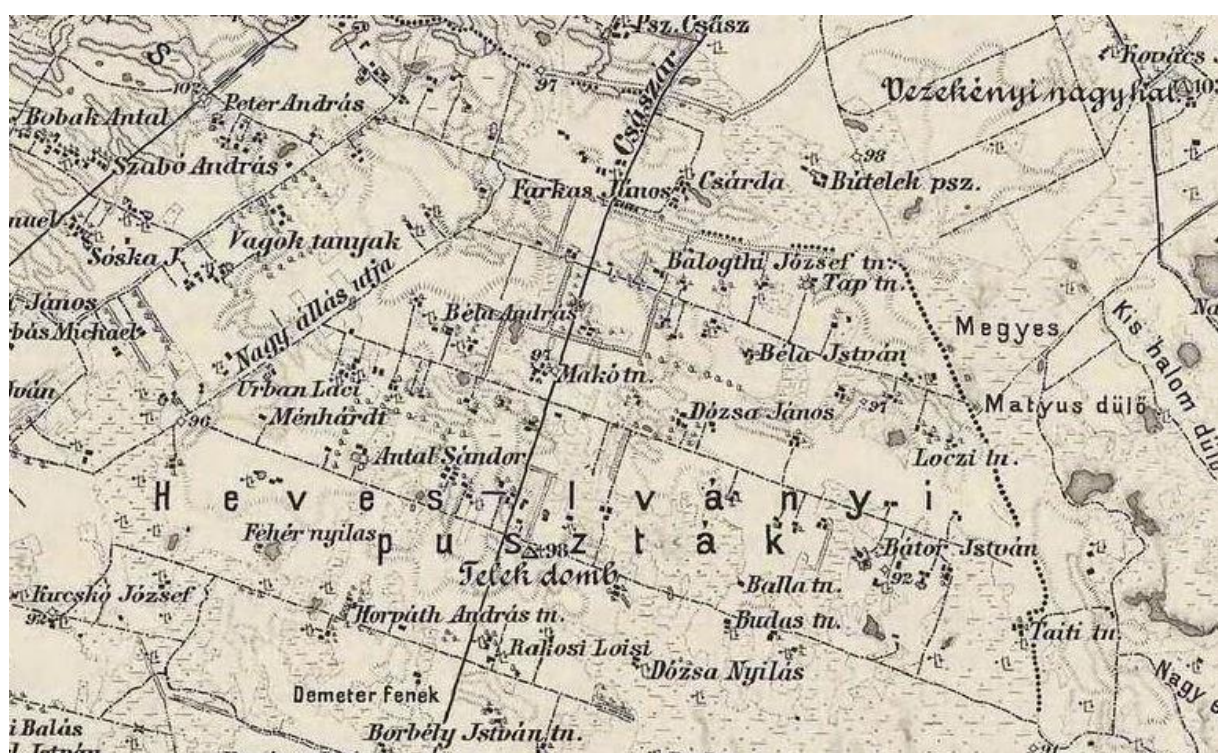
A település történetéből adódóan a történelmi térképeken csak a tanyavilág lelhető fel, hisz csak a XVIII. század végén kezdett betelepüdni, Hevesivány községként Jászapáti lakosokból.

1. Katonai felmérés(1763 - 1787) térképe Jászivány településről

II. Katonai felmérés (1806 - 1887) térképe Jászivány településről

III. Katonai felmérés (1869 - 1887) térképe Jászivány településről

Országos védelem alatt építmény a település közigazgatási területén nem található, természeti terület viszont igen, a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet részeként számontartott szikes gyepterületek.

További országos védelem kerül kijelölésre a tervezett Jászsági Tájvédelmi Körzet részeként a település D – Ny –i. részére.

Tervezett helyi jelentőségű természeti értéket képvisel néhány idősebb fa, facsoport a településen.

Az épített művi értékek közül az alábbi objektumok védelme indokolt:

- régi óvoda épülete (13 hrsz)
- római katolikus templom épülete (94 hrsz)
- templomkertben található kőkereszt (94 hrsz)
- templomkert területe (94 hrsz)
- út menti kőkereszt

Az épített környezet védelme érdekében további törekvésként a készülő helyi értékvédelmi vizsgálatban megfogalmazottaknak megfelelően a település az alábbi épített művi-, és természeti objektumokat kívánja helyi védelem alá helyezni:

• **Épített művi értékek**

1. **Tervezett helyi védelem:** A Római Katolikus templom épülete.
2. **Tervezett helyi védelem:** A templomkert területén lévő kőkereszt építménye.
3. **Tervezett helyi védelem:** A település bekötő útja melletti kőkereszt.
4. **Tervezett helyi védelem:** A templomkertben lévő szobrok.
5. **Tervezett helyi védelem:** Tájház épülete

Helyi értékek típusai

Jásziványban mind művi-, mind természeti értékeket indokolt helyi védelem alá helyezni.

A helyi önkormányzattal történő egyeztetés és a helyi védelemre javasolt értékek felmérése után elkészülő helyi értékvédelmi vizsgálat javaslatot tesz a helyi értékek helyi védelem alá helyezésére.

Az önkormányzat a helyi értékvédelmi vizsgálati munkarész javaslatait figyelembe véve megalkotja a helyi értékek védelméről szóló rendeletét, amely rögzíti az épített és természeti értékeket és a rájuk vonatkozó előírásokat.

A helyi értékeket kategorizálhatjuk több módon, a természeti védelem és művi értékvédelem objektumait a következő általános kategóriákra osztottuk:

- A művi értékvédelem fajtái:
 - É – 1 : utcaképi védelem
 - É – 2 : településszerkezeti védelem
 - É – 3 : településképi védelem
 - É – 4 : településkarakter védelem
 - É – 5 : műemléki védelem alatt álló terület ill. építmény
 - É – 6 : építmény, építményrészlet védelme
 - É – 7 : műalkotás (utcabútor, szobor, stb.) védelme

- A táji – természeti védelem típusai:
 - T – 1 : helyi természetvédelmi terület
 - T – 2 : helyi tájvédelmi terület
 - T – 3 : helyi természeti érték
 - T – 4 : helyi tájérték

HELYI JELENTŐSÉGŰ MŰVI ÉRTÉKEK

<i>Védendő érték sorszáma:</i>
1.
<i>Megnevezése:</i>
Római katolikus templom
<i>Védelem típusa:</i>
Helyi védelemre tervezett
<i>Védelmi kategória</i>
É-6

A védendő érték leírása:

1930 - ban épült, egytornyos, egyhajós templom épület.

<i>Védendő érték címe:</i>
Jászivány, Alkotmány út 13.
<i>Helyrajzi száma:</i>
94
<i>Vizsgálat ideje:</i>
2017. május hó
<i>Felvevő személy:</i>
Kiszelovics Ildikó

<i>Védendő érték sorszáma:</i>
2.
<i>Megnevezése:</i>
Feszület
<i>Védelem típusa:</i>
Helyi védelemre tervezett
<i>Védelmi kategória</i>
É-6

A védendő érték leírása:

1891-ben Berente Balázs által állíttatott kőkereszt a templomkertben.

A védendő érték helyszínrajza:

Védendő érték címe:

Jászivány, Alkotmány út 13

Helyrajzi száma:

94

Vizsgálat ideje:

2017. május hó

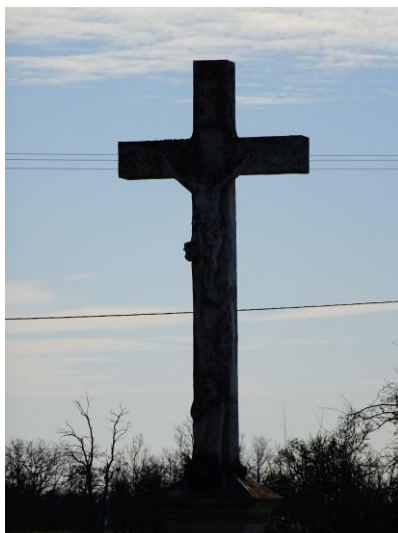
Felvevő személy:

Kiszelovics Ildikó

<i>Védendő érték sorszáma:</i>
3.
<i>Megnevezése:</i>
Kőkereszt
<i>Védelem típusa:</i>
Helyi védelemre tervezett
<i>Védelmi kategória</i>
É-6

A védendő érték leírása:

Jászivány külterületén lévő feszület.

A védendő érték helyszínrajza: (forrás: Google Earth)

<i>Védendő érték címe:</i>
Jászivány, külterület 0140/12
<i>Helyrajzi száma:</i>
<i>Vizsgálat ideje:</i>
2017. május hó
<i>Felvevő személy:</i>
Kiszelovics Ildikó

<i>Védendő érték sorszáma:</i>
4.
<i>Megnevezése:</i>
Kőkereszt
<i>Védelem típusa:</i>
Helyi védelemre tervezett
<i>Védelmi kategória</i>
É-6

A védendő érték leírása:

Urbán István és neje Borbás Rozália állíttatta 1941-ben a fészületet.

A védendő érték helyszínrajza:

(forrás: Google Earth)

Védendő érték címe:

Jászivány, külterület

Helyrajzi száma:

Vizsgálat ideje:

2017. május hó

Felvevő személy:

Kiszelovics Ildikó

<i>Védendő érték sorszáma:</i>
5.
<i>Megnevezése:</i>
Mária szobor
<i>Védelem típusa:</i>
Helyi védelemre tervezett
<i>Védelmi kategória</i>
É-6

A védendő érték leírása:

A templomkertben lévő Mária szobor

A védendő érték helyszínrajza:

(forrás: Google Earth)

Védendő érték címe:

Jászivány, Alkotmány utca 13

Helyrajzi száma:

94

Vizsgálat ideje:

2017. május hó

Felvevő személy:

Kiszelovics Ildikó

<i>Védendő érték sorszáma:</i>	
	6.
<i>Megnevezése:</i>	Tájház
<i>Védelem típusa:</i>	Helyi védelemre tervezett
<i>Védelmi kategória</i>	É - 6

A védendő érték leírása:

A tájház a tipikus jásziványi népi lakóház karakterelemeit mutatja. A deszkaoromzat és alatta végigfutó cserépsor jellemző volt. Az eredeti fa nyílászáró színezésében is az itteni hagyományos lakóházra jellemző színt mutatja.

A védendő érték helyszínrajza:

(forrás: Google Earth)

Védendő érték címe:

Jászivány, Jász utca 5.

Helyrajzi száma:

Vizsgálat ideje:

2017. május hó

Felvevő személy:

Kiszelovics Ildikó